

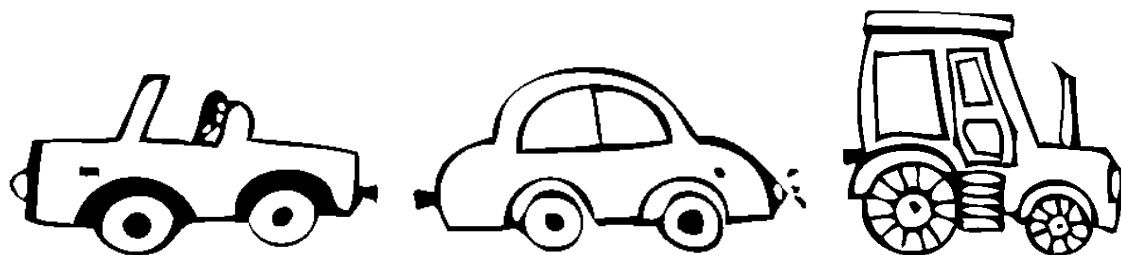
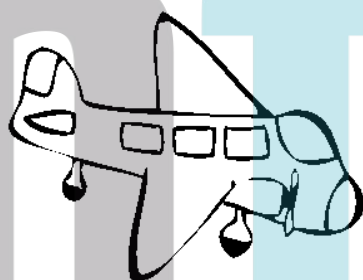
KAFOMETÍK

Tematické pracovné listy
pre materské školy

OBSAH

Motivačné príbehy	5
Poznávacie hry a aktivity	10
Pohybové hry a aktivity	20
Výtvarné hry a aktivity	29
Mini zásobník hádaniek, básní a piesní	32
Pracovné listy	35

MOTIVAČNÉ PRÍBEHY

OD KONÍ K AUTÁM

Paľko je rád, keď niekedy babička alebo prababička hovoria o tom, ako bolo vo svete kedysi, keď boli ony malé. Napríklad sa mu veľmi páčilo rozprávanie o tom, že voľakedy jazdili poštové vozy ťahané koňmi. Vzadu mali také stúpadlo, na ktorom sa deti tajne snažili kúsok cesty povozit' tak, aby to nevidel kočiš, ktorý sedel vpredu na kozlíku. Vozy jazdili veľmi pomaly, a tak sa deťom občas podarilo chvíľočku sa zviest'.

Jedného dňa sa Paľko s babičkou vrátili z návštevy od tety. Teta síce býva tiež v hlavnom meste, ale na jeho druhom konci, a tak cestovali autobusom, trolejbusom i električkou. Doma si Paľko s babičkou sadli do kresiel, babička si uvarila kávu a Paľkovi pripravila čaj. Popíjali, odpočívali a babička začala na Paľkovo želanie hovoriť:

„V dnešnej dobe, ako vieš, používame rôzne dopravné prostriedky. Jazdíme na bicykloch, motorkách, autách, autobusoch, vlakoch, trolejbusom, električkou, metrom, lietame lietadlami, môžeme cestovať i loďou...

Dávno však jazdili ľudia zvlášť na koňoch alebo na vozoch, ktoré ťahal kôň alebo konský záprah.

Keď sa neskôr objavili prvé automobily, bolo ich málo a jazdili veľmi pomaly. Tak pomaly, že zo začiatku utekal pred automobilom človek so zástavkou v ruke a varoval pred prechádzajúcim vozidlom. Ibaže časom áut pribúdalo, pribúdala aj zmätok na cestách. Nikto nechcel dať druhému prednosť, dochádzalo k zrážkam. A tak sa ľudia rozhodli, že musia vymyslieť pravidlá, ktorými sa budú všetci riadiť. Šoféri predsa potrebujú vedieť, po ktorej strane vozovky sa jazdí, akou rýchlosťou možno ísť, kde sa dá predchádzať, kto komu dáva prednosť, ako sa majú správať na kruhovom objazde a mnoho ďalších vecí.

A tak ako deti chodia do školy, aby sa veľa naučili, tak sa budúci vodiči učia v autoškole nielen riadiť auto, ale predovšetkým poznať pravidlá cestnej premávky.

Kým deti z materskej školy vyrastú natoľko, aby sa z nich mohli stať vodiči motocyklov alebo áut, potrvá to ešte niekoľko rokov. Ale nesmieme zabúdať na to, že i deti sú účastníkmi cestnej premávky, napríklad keď idú s mamičkou alebo ockom po ľavej krajnici cesty. A samozrejme i vtedy, ak v sprievode niekoho dospelého idú po pravej strane vozovky na bicykli.

Pravidlami cestnej premávky sa musia riadiť všetci jej účastníci, teda nielen šoféri vozidiel, ale i chodci.

A tak i malé deti poznajú niektoré dopravné značky. V niektorých mestách zase chodia na detské dopravné ihriská, aby si vyskúšali, či sa dokážu riadiť najdôležitejšími pravidlami. A pretože detské dopravné ihrisko nie je od nás ďaleko, ak budeš chcieť, zajtra tam spolu zjďeme.“

Paľko mal z nápadu babičky radosť. Už sa teší, ako si to spolu s kamarátmi a kamarátkami na dopravnom ihrisku užije.

Na príbeh môžeme nadviazať niektorými činnosťami.

- Bol(-a) si už niekedy na detskom dopravnom ihrisku? Čo sa ti tam najviac páčilo?
- Určite poznáte viaceré rozprávky. Aj v nich ľudia cestujú: princ jazdí zväčša na koni, Janko chodí pešky. Niektoré rozprávkové dopravné prostriedky sú zvláštne. Skús si na niektoré spomenúť.
- Dokážeš zvolený rozprávkový dopravný prostriedok nakresliť, namaľovať alebo vymodelovať? (Lietajúci koberec, lietajúca metla, sedemmiliónové topánky, čarovný prsteň, kúzelný klobúk...)
- Väčšina dopravných prostriedkov jazdí po zemi. Môžeme však cestovať i pod zemou. Čím?

POZNÁVACIE HRY A AKTIVITY

DOPRAVNÝ PROJEKT

Vzdelávanie detí v predškolskom veku je založené na zážitku, pozorovaní a vlastnej činnosti. S deťmi hneď na začiatku integrovaného bloku pozorujeme v okolí MŠ dianie na ceste, na chodníku, sledujeme dopravné značky a správanie áut aj chodcov. Dôjdeme na križovatku alebo kruhový objazd a spoločne si opisujeme, čo vidíme – ako vyzerá cesta, aké sa tu nachádza dopravné značenie, čo znamená, ako je oddelený chodník od cesty, aké sú značky a semaforey na križovatke. Je dobré si celú situáciu odfotografovať alebo nahráť na kameru a následne nahrávku využiť v MŠ pri činnosti s deťmi.

AKTIVITA S FOTOGRAFIAMI ČI NAHRÁVKOU

Na ďalší deň si spoločne s deťmi prezrieme fotografie alebo video z vychádzky. Pozorujeme dopravné situácie a každé z detí si všimne odlišné veci, o ktorých sa rozprávame. Dáme priestor každému z detí, aby mohlo porozprávať svoje zážitky alebo opísať niektorú z fotografií. Deti takto rozvíjajú svoju slovnú zásobu – opisujú, ako vyzerá cesta, chodník, dopravné značenie, ako sa správalo auto pred semaforom, ako chodec, ktorý prechádzal atď. Deti trénujú pamäť, porovnávajú reálnu situáciu s fotografiou alebo videozáznamom. Diskutujeme o správaní jednotlivých účastníkov dopravnej situácie, vysvetľujeme deťom základné dopravné pravidlá pre chodcov aj vodičov. Poznávame dopravné značky, ktoré sme na križovatke videli.

Metodická poznámka: Pre deti je zaujímavé, ak môžu ukazovať fotografie a rozprávať zážitky niekomu, kto na vychádzke nebol – dieťaťu, ktoré v deň vychádzky chýbalo, alebo pozvanému rodičovi či vybranému zamestnancovi MŠ.

TIP: Prežité zážitky z vychádzky si nakreslíme alebo namaľujeme.

STAVBA Z KOCIEK

Pomôcky: Stavebný materiál – kocky, drevka, dopravné značky, semaforey, autíčka, kresliaci kartón, nožnice, pevný baliaci papier, pracovný list.

Postup:

1. Postavíme s deťmi reálnu cestu, križovatku alebo kruhový objazd, ktoré sme na vychádzke pozorovali. Deťom dáme k dispozícii dostatočné množstvo rôznych kociek, drevok... Snažíme sa, aby deti priestorovo križovatku stvárnil. Križovatku budujeme tak, aby viedla k určitému cieľu, aby sa jednotlivé cesty prepájali. Podmienkou je, aby v nej mohli jazdiť menšie autá. Križovatku doplníme malými dopravnými značkami a semaformi, ktoré máme k dispozícii. Ak nemáme dopravné doplnky v ponuke hračiek v MŠ, s deťmi si ich vytvoríme. Na tvorenie využijeme malé škatuľky alebo rúrky od toaletného papiera, na ktoré značky alebo farebné signály semafora nalepíme (pozri pracovný list Dopravné značky).
2. Cesta musí mať takú šírku, aby sa na ňu vošli dve autá. Vymedzíme štart a cieľ tak, aby cesty tvorili okruh. Deti prechádzajú modelom križovatky alebo kruhového objazdu malými autíčkami opakovane dookola. Jazda po trase môže byť pre niektoré deti náročná, pretože sa musia naučiť správne pri jazde autíčkom riešiť priestor.
3. Z papiera deti strihajú zebra na prechádzanie – priechod pre chodcov. Do hry sa zapoja aj deti – chodci.
4. Cestu je dobré ponechať postavenú viac dní a postupne ju dopĺňať o domčeky zo škatuliek okolo cesty, parkoviská, benzínovú stanicu...

POHYBOVÉ HRY

KRIŽOVATKA

Pomôcky: Terčík so zeleným stredom, terčík s červeným stredom.

Postup:

1. Deti sa rozdelia na dve skupiny v približne rovnakom počte detí.
2. Skupiny detí sa postavia na protilaťné strany herne tak, že oproti nim musí byť voľný priestor.
3. Držíme v ruke terčíky a stojíme uprostred herne. Jednej skupine ukazujeme terčík s červenou farbou – skupina stojí. Druhej skupine ukážeme terč so zeleným stredom. Táto skupina detí sa rozbehne, prejde na protilaťnú stranu herne a opäť sa zastaví.
4. Terče a skupiny rýchlo striedame.

TIP: Hra je zábavná, ak sa hrá v rýchлом tempe a skupinky detí sa rýchlo striedajú. Nie je vylúčené, že jedna skupina pôjde 2x – 3x po sebe. Zaujímavejšie je, ak sa skupiny striedajú nepravidelne.

GARÁŽE

Pomôcky: Obrázky dopravných prostriedkov pre každé dieťa (postačí rozmnožiť jednoduché čiernobiele obrázky na formát A5), obruče (garáže) podľa počtu druhov dopravných prostriedkov, obrázok dopravného prostriedku na označenie garáže, rytmický nástroj (bubienok, paličky a pod.).

Postup:

1. V priestore herne položíme na podlahu obruče s dostatočne veľkými rozstupmi.
2. Do každej obruče, ktorá predstavuje garáž, položíme obrázok dopravného prostriedku.
3. Deťom rozdáme obrázky dopravných prostriedkov a tie sa hneď skúsia rozdeliť do svojich garáží. Následne sa pohybujú v rytme nástroja.
4. Vo chvíli, keď prestaneme hrať, deti sa čo najkratšou cestou dopravujú do svojej garáže podľa druhu dopravného prostriedku.

Obmena: Jazdia iba tie dopravné prostriedky, ktoré ukazujeme na obrázku či slovné vyvolávame. Ostatné sú v garážach. Deti sa postupne striedajú.

ČÍM PÔJDEŠ?

Pomôcky: Obrázky dopravných prostriedkov (formát A5, čiernobiele kópie) – podľa možností cca 10 až 12 druhov dopravných prostriedkov (niektoré druhy sa opakujú), bubienok.

Postup:

1. Na voľnej ploche v herni na podlahu položíme obrázky rôznych dopravných prostriedkov. Deti sa medzi obrázkami pohybujú chádzou alebo ľahkým behom podľa rytmu bubienka. Bubnujeme.
2. Vo chvíli, keď prestaneme bubnovať, sa deti zastavia pri najbližšom obrázku dopravného prostriedku. V rýchлом tempe sa vybraných detí pýtame: *Čím pôjdeš na výlet?* Dieťa odpovie podľa obrázku, pri ktorom sa práve zastavilo.
3. V každom kole si volíme ľubovoľný počet detí, ktorých sa pýtame. Následne opäť začneme bubnovať a deti sa dajú do pohybu.
4. Deti by mali postupne vyhľadávať rôzne obrázky a vystriedať viac druhov dopravných prostriedkov.

VÝTVARNÉ HRY A AKTIVITY

Námety a motiváciu na činnosti čerpáme z najbližšieho okolia dieťaťa. **Významným motivačným prvkom je predovšetkým priamy zážitok dieťaťa.** Formou hry a rôznych aktivít sa deti zapájajú do rôznorodých aktivít.

NÁMETY NA ČINNOSTI A AKTIVITY

Grafomotorické hry

- **Stopa auta** (koliesok) – motivácia: Autá jazdia v snehu, v piesku, v blate – deti tvoria vonku, napr. na terase (veľký baliaci papier – stopu vytvárame farbami tak, že kolieska plastových autíčok natrieme temperovou farbou a deti jazdia po veľkom archu baliaceho papiera ľubovoľnými trasami).
- **Stopa fixkou na stierateľnej bielej tabuli na tému cesty**, podpora radosti zo stopy, deti fixkou prechádzajú ľubovoľne po celej ploche tabule – auto zatáča, prechádza križovatkou, cúva a pod.
- **Grafický záznam v pieskovisku** – podľa pokynov alebo pomocou „kariet úloh“ (na kartičkách je nakreslené zadanie úlohy – kresba kolies, ležatej osmičky, vlniek, koľají atď.). Deti prechádzajú v pieskovisku malým autíčkom a vytvárajú stopy podľa predlohy. Pieskovisko možno v prípade nepríjemného počasia nahradiť väčšou táckou so zvýšenými okrajmi, do ktorej nasypeme krupicu/jemný piesok.

Voľné kresby zážitkov dieťaťa

- Fixkou na stierateľnú bielu tabuľu.
- Kresba, maľba rôznymi technikami.
- Výstava na plote – z nakreslených a namaľovaných obrázkov sa dá urobiť výstava. Ako miesto galérie využijeme plot škôlky a všetky obrázky tam vystavíme.

AUTOMOBILOVÉ PRETEKY – VÝTVARNÁ AKTIVITA

Táto činnosť je deťmi veľmi obľúbená, je takmer isté, že úspech dosiahne každé dieťa. Výtvarná aktivita prináša deťom radosť zo stopy. Aktivita prebieha v malých skupinách. Princípom činnosti je vedenie stopy zafarbenej guľôčky, ktorá sama kreslí po výkrese uloženom na dne škatule.

Pomôcky: Nízka otvorená škatuľa – veľkosť dna musí zodpovedať formátu výkresu (vyhovujúci je formát A4), misky s hustou farbou, napr. tempera – červená, žltá, modrá..., plastové koráliky, guľôčky s priemerom asi 1,5 – 2 cm, staré časopisy s témami motorizmu, detské nožnice, tyčinkové lepidlá, tuše, pastelky, prípadne papiere.

Postup:

1. Guľôčky, koráliky sú namočené, zafarbené v miske s farbou. Poukladáme ich na dráhu.
2. Aby guľôčky kreslili – vytvárali stopu, musí dieťa jemne pohybovať škatuľou, nakláňať ju, pričom si precvičuje spoluprácu pravej a ľavej mozgovej hemisféry. Ak už autíčko (korálik, guľôčka) nebude mať benzín, vyčerpá sa farba na stopu, prichádza druhé autíčko – ďalší korálik, guľôčka zafarbené inou farbou.
3. Po zaschnutí farebnej stopy sa dieťa môže rozhodnúť, či svoju pretekársku dráhu doplní kolážou s vystrihnutými autami z časopisov – nalepí vybrané a nastrihané obrázky z časopisov – alebo si svoje pretekárske autá samo nakreslí, vystrihne a nalepí.
4. Ďalšou možnosťou je, že dieťa priamo dopravnú situáciu dokreslí do svojho výkresu so stopou. Deťom ponecháme viac možností na dotvorenie obrázka.

TIP: Na dokreslenie využijeme výraznejšie výtvarné materiály (tuše, fixky), pastelka je menej výrazná.

MINI ZÁSObNÍK HÁDANIEK, BÁSNÍ A PIESNÍ

HÁDANKY O DOPRAVNÝCH PROSTRIEDKoch

Trúbi, trúbi, tu, tu, tú,
odvezie nás tam i tu.
Nechce kávu, ani čaj,
najlepší je benzín vraj.
AUTO

Do výšin až hore mieri,
pilotovi svojmu verí.
Letí ponad oblaky,
dáva pozor na vtáky.
LIETADLO

Voda, voda, samá voda.
Nevraví, že je to škoda.
Na vlnách sa rada kníše,
lodný denník o tom píše.
LOĎ

Ši-ši-ši si pospevuje,
pred stanicou vytrubuje.
Vezie veľkých, vezie deti,
doďaleka s nimi letí.
VLAK

Vezie ľudí v našom meste,
túla sa po hlavnej ceste.
Potešia sa všetci keď
na zastávku príde hneď.
AUTOBUS

Dve kolesá stačia iba,
keď mi priateľ zrazu chýba.
Sadnem naň a potom hneď
pedále sa krútia vpred.
BICYKEL

Po meste si jazdí dáma,
čo do školy vozila ma.
Červeň má na svojich lícach,
chodíva po koľajniciach.
ELEKTRIČKA

Hore briežkom, dolu briežkom,
s vagónikmi fičí bežkom.
Keď zastane v stanici,
vždy má sadze na líci.
VLAK

Nie je vták a predsa letí,
na oblohe v noci svieti.
Doďaleka, v búrke, v daždi
bojí sa v ňom sedieť každý.
LIETADLO

Dve kolesá, volant, brzda,
zvonček, ktorý trochu vízga.
Vysadnem naň každý deň,
po parku sa preveziem.
BICYKEL

Ocko ho má veľmi rád,
do garáže dá ho spať.
Nie je ani trochu skúpy,
na pumpe mu benzín kúpi.
AUTO

Nie je vláčik, predsa ale
po koľaji jazdí stále.
Nechodí po žiadnej ceste,
veziem sa v nej, keď som v meste.
ELEKTRIČKA

BÁSNĚ O DOPRAVNÝCH PROSTRIEDKoch

Nad oblakmi čosi hučí,
zapcháva si každý uši.
Komu by to napadlo,
že je to len LIETADLO.

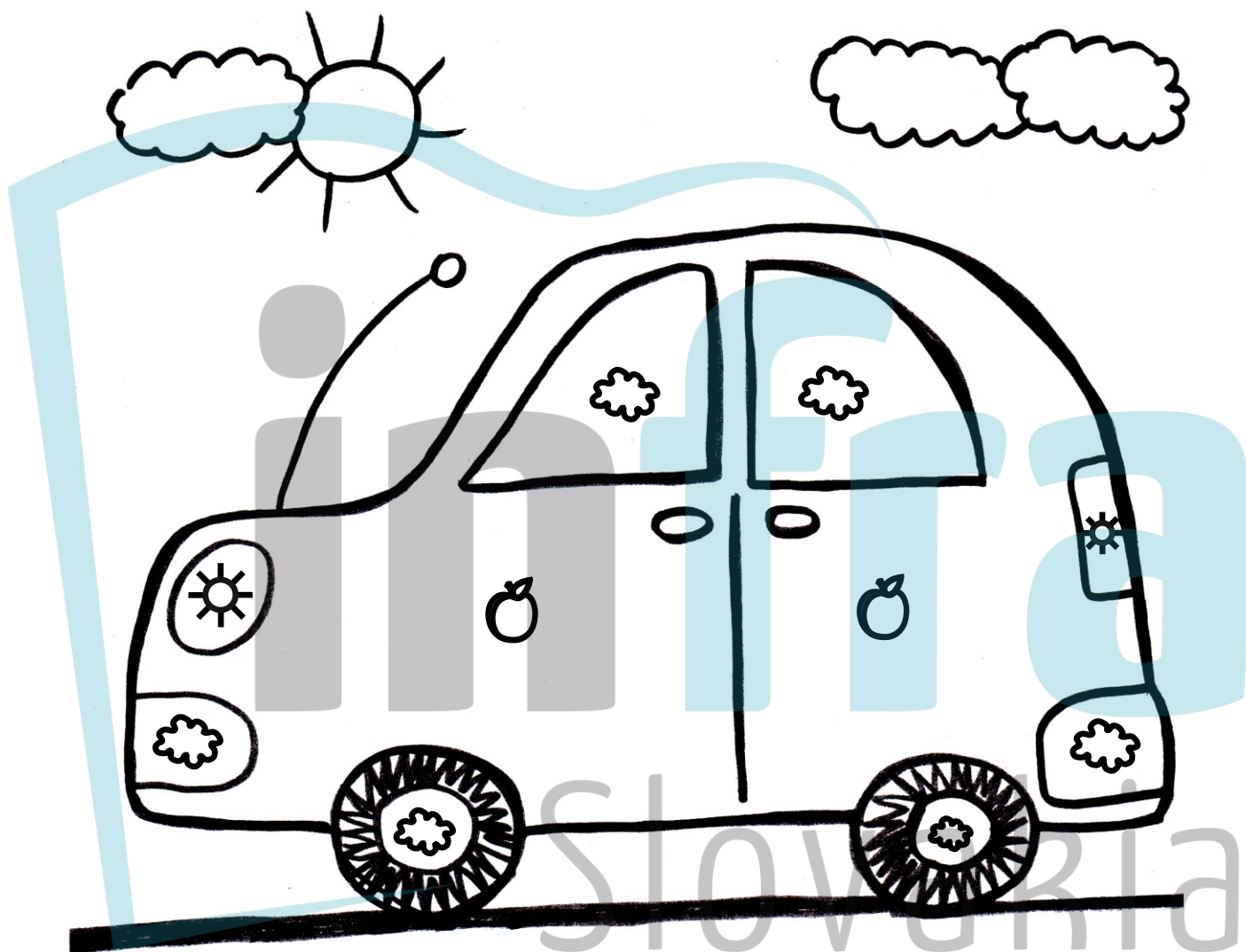
V AUTOBUSE, to je krása,
veľa ľudí natriasa sa.
Na zastávke skočia von,
bežia k svojim domovom.

Cilink, cilink. Čo to cinká?
Žeby malá konvalinka?
Pozrieme sa do uličky,
ach, veď sú to ELEKTRIČKY.

Všetky AUTÁ trúbia pyšne,
vodiči sa tvária prísne.
Asi málo času majú,
keď sa všetci ponáhľajú.

4. Auto

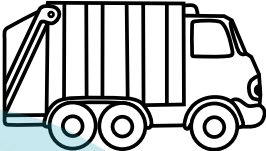
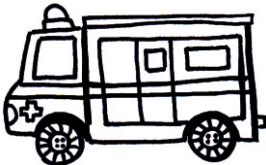
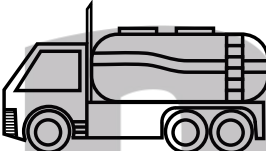
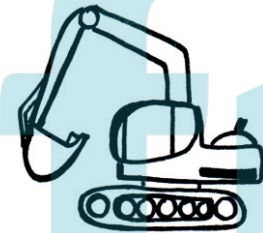
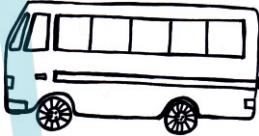
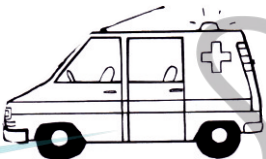
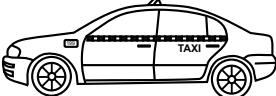
Pastelkami vyfarbi auto podľa obrázkov.

	žltá		červená		modrá
---	------	---	---------	--	-------

28. Dopravné prostriedky

Skopírovaný list s obrázkami využijeme ako pexeso.

			
OSOBNÉ AUTO	SMETIARSKE AUTO	POLICAJNÉ AUTO	HASIČSKÉ AUTO
			
NÁKLADNÉ AUTO	CISTERNA	BAGER	TRAKTOR
			
AUTOBUS	SANITKA	FORMULA	OBYTNÝ AUTOMOBIL
			
AUTOŽERIAV	TAXI	KAMIÓN	PICK-UP

31. Cesty

Dokresli dopravným prostriedkom cesty podľa vzoru. Dopravné prostriedky vyfarbi pastelkami.

